Анна ЛИП'ЮК,
курсант 202 н.г. навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ
Кирило ЯРОВИЙ

ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ПРОЦЕСІ РОЗСЛІДУВАННЯ ТА РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ

Використання соціальних мереж у сучасних реаліях стало не лише засобом комунікації, але й важливим інструментом для правоохоронних органів у розслідуванні та розкритті злочинів. Соціальні мережі, як засіб масової комунікації, створюють можливість отримання широкого кола інформації, яка може бути корисною у вирішенні кримінальних справ. Зокрема, вони можуть бути використані для отримання свідчень та доказів, виявлення свідків та потенційних підозрюваних, аналізу публічних висловлювань щодо подій, що мають правове значення, а також для встановлення контактів між учасниками правопорушення.

Зростаюча популярність соціальних мереж серед користувачів різних вікових груп і соціальних верств робить їх важливим інструментом для правоохоронних органів у вирішенні різних аспектів кримінальних справ. Однак, використання цього інструменту повинно відбуватися в рамках закону та з дотриманням прав людини і громадянина. Таким чином, використання соціальних мереж у розслідуванні та розкритті злочинів вимагає від правоохоронних органів професіоналізму, компетентності та дотримання принципів законності та об'єктивності.

Вивченням проблемних питань, пов`язаних із використанням можливостей соціальних мереж у боротьбі зі злочинністю, займалися вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема: В.В. Білоус, В.М. Бутузов, В.Б. Вєхов, А.Ф. Волобуєв, І.О. Воронов, В.Д. Гавловський, О.Ф. Гіда, С.В. Горова, А.М. Ішин, Д.М. Цехан, В.П. Шеломенцев, О.М. Юрченко та інші. Однак, наразі у сучасній юридичній науці відсутнє повноцінне та докладне дослідження, присвячене специфіці використання ресурсів

соціальних мереж для виявлення та розкриття злочинів правоохоронними органами.

Використання можливостей соціальних мереж у ході розслідування та розкриття злочинів є корисним інструментом для правоохоронних органів. Проте це потребує ретельного та обережного підходу, оскільки інформація, яка надходить з соціальних мереж, не завжди є надійною або може порушувати приватність осіб.

Соціальні мережі – це онлайн-платформи, які дозволяють користувачам спілкуватися, обмінюватися інформацією та взаємодіяти через віртуальні спільноти. Соціальні мережі часто використовуються для знайомств, спілкування з друзями та родиною, обміну новинами та інформацією (таким як текстові повідомлення, фотографії, відео) та споживати контент, а також для ведення бізнесу, маркетингу та реклами [1, с. 113].

У юридичній літературі, соціальні інтернет-мережі як об'єкт адміністративно-правового регулювання – це система прав фізичних і юридичних осіб (засновників, авторів аудіовізуального контенту та чисельних користувачів), які порушуються третіми особами в таких мережах, охорона яких здійснюється публічною адміністрацією на основі адміністративно-правових норм, у випадку неможливості їх захисту на основі цивільно-правових та інших соціальних норм [2, с. 129].

Своєю чергою, соціальні мережі можуть бути важливим інструментом для правоохоронних органів у розслідуванні та розкритті злочинів через наступні можливості:

– правоохоронні органи використовують соціальні мережі для збору інформації про підозрюваних, свідків або інші ключові факти, що стосуються справи, включати аналіз профілів користувачів, коментарів, фотографій або відео, що містять важливу інформацію;

– правоохоронні органи можуть реагувати на такі сигнали та проводити відповідні розслідування. Наприклад, аналіз друзів та контактів підозрюваних у соціальних мережах може допомогти встановити зв'язки між різними особами у справі, що допоможе в розслідуванні.

– правоохоронні органи використовують соціальні мережі для моніторингу діяльності різних груп та організацій, що можуть становити загрозу національній безпеці. Інформація з соціальних мереж може служити як доказ у кримінальних справах, якщо вона відповідає вимогам закону та може бути визнана судом [3, с. 249].

OSINT (від англ. Open Source Intelligence) - це збір, аналіз та інтерпретація відкритих джерел інформації з метою отримання розвідувальних даних. У соціальних мережах OSINT може бути

корисним під час розслідування та розкриття злочинів в Україні, оскільки вони є важливим каналом комунікації для багатьох людей.

Деякі з основних OSINT інструментів, які можна використовувати для аналізу соціальних мереж у контексті розслідування злочинів в Україні, включають:

1. Пошукові системи: Google, Bing, Yahoo тощо. За допомогою цих систем можна знаходити публічно доступну інформацію про підозрюваних, потерпілих, свідків та інші ключові особи.

2. Спеціалізовані соціальні мережі: Наприклад, LinkedIn для пошуку професійної інформації, або Facebook, Twitter для вивчення публічних висловлювань осіб.

3. Аналітичні інструменти: Наприклад, соціальний аналізатор Sysomos або соціальний моніторинг Brandwatch дозволяють відслідковувати тематику та настрої груп людей у соціальних мережах.

4. Інструменти аналізу веб-сторінок: Наприклад, Wayback Machine для перегляду змін веб-сайтів у часі, або Google Cache для доступу до сторінок, які були видалені.

5. Інструменти для аналізу геоданих: Наприклад, Google Maps або OpenStreetMap для візуалізації місць подій та переміщення осіб.

6. Інструменти моніторингу соціальних мереж: Наприклад, Hootsuite або Sprout Social для відстеження та аналізу публічних дискусій.

Важливо пам’ятати про етичні аспекти використання OSINT, зокрема, збирання інформації лише з відкритих джерел та забезпечення конфіденційності осіб, чиї дані аналізуються [2].

Додатково, важливо пам’ятати про важливість перевірки та підтвердження інформації, отриманої з відкритих джерел, перед тим як вона буде використана у розслідуванні. Це допоможе уникнути поширення недостовірної або маніпулятивної інформації, яка може спотворити результати розслідування та завдати шкоди довірі громадськості до правоохоронних органів.

Крім того, у процесі використання OSINT-інструментів слід дотримуватися принципу прозорості та відкритості, сповіщаючи громадськість про хід розслідування та використання зібраної інформації у відповідності до вимог закону. Нарешті, успішне використання OSINT-інструментів у розслідуванні злочинів в Україні вимагає співпраці та координації між правоохоронними органами, громадськими організаціями та іншими зацікавленими сторонами. Тільки шляхом об’єднання зусиль можна досягти успішного результату в боротьбі з злочинністю та забезпечити правопорядок у країні [3].

Використання OSINT-інструментів у соціальних мережах може бути дуже корисним у розслідуванні та розкритті злочинів в Україні, оскільки вони надають можливість отримати доступ до значної

кількості відкритої інформації. Відповідно до законодавства та етичних стандартів, такий аналіз повинен бути проведений з урахуванням прав і свобод громадян, забезпечуючи конфіденційність та недопущення порушення закону. Важливо використовувати ці інструменти з урахуванням вимог законодавства та професійних етичних норм, уникати використання публічної інформації для незаконного або неетичного збирання особистих даних, а також забезпечувати об'єктивність та недискримінаційність у використанні отриманої інформації.

Крім того, важливо регулярно оновлювати та адаптувати інструменти для аналізу соціальних мереж у відповідь на зміни в соціальних та технологічних тенденціях, що дозволить підвищити ефективність розслідування та розкриття злочинів. Крім цього, важливо навчити персонал правильно використовувати соціальні мережі, уникаючи поширення недостовірної інформації та порушень конфіденційності. Залучення спеціалістів з інформаційної безпеки та права може допомогти забезпечити ефективне та законне використання соціальних мереж у розслідуванні злочинів.

Список використаних джерел

1. Кудінов В.А., Яровий К.В. Інформаційне забезпечення правоохоронної діяльності: навч.-практ. посіб. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2024. 120 с.

2. Галунько А.В. Соціальні інтернет-мережі як об'єкт адміністративно-правового регулювання. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2013. С. 127–129.

3. Гавловський В.Д. Теоретичні засади відстеження використання соціальних мереж у деструктивних цілях / В.Д. Гавловський // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) : наук.-практ. журнал. 2012. № 1 (27). С. 247–257.

1. Шевчук В. М. Використання інформації із соціальних інтернет-мереж при розслідувані кіберзлочинів: криміналістичні проблеми (С. 142–146). Кримінальні загрози в секторі безпеки: практики ефективного реагування : матеріали панельної дискусії ІІІ Харків. міжнар. юридичного форуму «Право», м. Харків, 26 верес. 2019 р. / редкол.: В. Я. Тацій, Ю. Г. Барабаш, Б. М. Головкін, О. В. Таволжанський. Харків : Право, 2019. 176 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/ bitstream/ 123456789/ 17042/ 1/ Shevchuk _142-146.pdf

2. Битяк Ю. П., Калиновський Ю. Ю. Деструктивний вплив соціальних мереж на інформаційну безпеку людини й суспільства. Науковий семінар ХНУ ПС ім. І. Кожедуба, 21 жовтня 2020. URL: http:// www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science/stud-conf/suchasna-vijna-gumanitarnij-aspekt-21-10-2020/3.pdf

3. Юхно О. О., Загуменний О. О. Використання сучасних інформаційних технологій працівниками поліції при проведенні

негласних слідчих (розшукових) дій : навч. посіб. / Видання друге, доп. і перероб. (Серія «Бібліотека слідчого і детектива: проблеми кримінального процесу») Харків : Колегіум, 2020. 116 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9871/Vykorystannia%20suchasnykh%20informat siinykh%20tekhnolohii_Yukhno_Zahumennyi_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

4. Гавловський В. Д. Правоохоронний моніторинг соціальних мереж. «Правова інформатика», 2014. № 3(43). С. 19–25. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/14gvdmsm.pdf

Богдан ЛИСЕНКО,
курсант 105 н.г. навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
викладач кафедри тактичної підготовки навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ
Артур САТИРОВ

ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ МВС У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Й У ПОВОЄННІЙ УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Війна в Україні спричинила значні зміни у сфері публічної безпеки та порядку. Зростання злочинності, загроза тероризму, диверсій та інших небезпечних проявів вимагають від органів МВС України впровадження нових підходів та використання новітніх спеціальних засобів для ефективного виконання своїх завдань.

Новітні спеціальні засоби:

Під новітніми спеціальними засобами МВС слід розуміти сучасні інструменти та технічні комплекси, які використовуються для виконання службових обов'язків особовим складом органів внутрішніх справ. До таких засобів належать:

– **Бронеавтомобілі:** Забезпечують захист особового складу під час проведення спеціальних операцій, супроводження небезпечних вантажів, патрулювання у небезпечних районах.

– **Безпілотні літальні апарати (БПЛА):** Як альтернатива дороговартісним у використанні гвинтокрилам, для забезпечення спостереження з повітря великої за маштабом чи важкодоступної території. Використовуються для розвідки, спостереження, моніторингу ситуації на місцевості, фіксації правопорушень.